

П Р О Г Р А М

ГОРДАНА ВЕЉОВИЋ

судија Апелационог суда у Крагујевцу

КАНДИДАТ ЗА ИЗБОРНОГ ЧЛАНА
ВИСОКОГ САВЕТА СУДСТВА
ИЗ РЕДА СУДИЈА АПЕЛАЦИОНИХ СУДОВА

"Праведност је стална и трајна воља свакоме дати право које му припада."

Улпијан

Поштоване колегинице и колеге,

Захваљујем се најпре колегама судијама Апелационог суда у Крагујевцу на поверењу и подршци да се кандидујем за изборног члана Високог савета судства. У правосуђу сам приближно три деценије. Током каријере, принцип владавине права и феномен повиновања свих Уставу и законима, велика су ми инспирација и предмет моје посвећености. Питањем очувања и унапређења судијске независности, као облика изражавања владавине права, бавим се како у теоретском смислу, тако и великим ангажовањем у пракси.

Залажем се за унапређење рада и начина функционисања српског правосуђа уз потпуно уважавање наше правне традиције, али и поштовање највиших међународних правних стандарда за правосуђе, како је и предвиђено *Стратегијом развоја правосуђа* за период од 2019- 2024 године. Полазећи од правног оквира и надлежности Високог савета судства, сматрам да постоје законске могућности да Високи савет предузме низ активности које су усмерене на правилно разумевање улоге судија у друштву и достизање независног, непристрасног, стручног, одговорног и ефикасног судства.

Уколико будем избрана за члана Високог савета судства, са посебном пажњом залагаћу се за:

- Подизање квалитета заштите гаранција судијске независности
- Унапређење поступка избора и напредовање судија
- Модернизовање система вредновања рада судија
- Стручно усавршавање судија
- Бољи материјални положај судија и њихов радноправни статус
- Давање мишљења о законима који уређују положај судија
- Транспарентност рада Високог савета судства
- Непосредну помоћ судијама у решавању етичких дилема
- Равномерну оптерећеност судијским предметима
- Функционалност судске управе
- Неговање сталних контаката чланова Савета са судијама

Подизање квалитета заштите гаранција судијске независности

Уставни положај Високог савета судства, као независног и самосталног органа који обезбеђује и гарантује независност и самосталност судова и судија, као и његова законска овлашћења, омогућавају да Савет развије делотворне механизме заштите судијске независности. То чини кроз: очување сталности судијске функције, побољшања материјалног положаја судије, непреместивости судије, система вредновања рада, обуке и усавршавања судија, јасног дефинисања поступка и услова дисциплинске одговорности судија.

С обзиром да је независност судија и судова установљена у интересу грађана, судија је овлашћен и дужан да се одупре свакој врсти непримереног и недозвољеног притиска. Високи савет судства овлашћен је и обавезан да пружи заштиту судијској независности, као и независности судства у целисти. У том смислу је неопходно да Савет одлучно, јасно, благовремено, по потреби хитно, реагује на сваки покушај да се наруши или угрози достојанство, ауторитет и независност судија и судства, те да јавност благовремено обавештава о предузетим мерама.

Унапређење поступка избора и напредовања судија

Постојање јасних, објективних, транспарентних и недвосмислених процедура, довешће до избора најквалитетнијих кандидата. То, пре свега, значи да је неопходно да услови које закон прописује за избор судија, стручност, оспособљеност и достојност, буду прецизније одређени у смислу знања, вештина које ће се развити у квалитетне судијске вештине, личних особина које треба да поседује сваки судија, а нарочито способност да правилно разуме и цени друштвену стварност. Такође је неопходно да одлуке о избору и напредовању судија буду довољно и јасно образложене, да се из њих виде разлози којима се Савет руководио када је дао предност одређеном кандидату. Тако ће кандидати, али и јавност, бити упознати због чега је баш то лице изабрано за значајну и одговорну функцију судије.

Модернизовање система вредновања рада судија

Систем вредновања је у тесној вези са системом и критеријумима за избор и напредовање судија. Имајући у виду уочене недостатке у пракси, изводи се закључак да је неопходно изменити Правилник о критеријумима, мерилима, поступку и органима за вредновање рада судија и председника судова тако да се приликом оцењивања, осим статистичких података, узимају у обзир и све друге околности везане за рад судије и његове личне особине: искуство, оптерећеност, помоћ сарадника, услови у којима ради, техничке могућности и слично, а да их вреднују судије које су за то квалитетно обучене.

Стручно усавршавање судија

Континуирано и систематично усавршавање судија су од изузетне важности. Оно треба да буде правовремено, доследно и предвидиво, да сваки судија може благовремено да планира време и врсту обуке сходно материји у којој поступа, а уколико промени материју да му буду омогућене обука и касније усавршавање, да се установе јасни критеријуми за стицање статуса предавача и избор предавача за конкретну обуку према захтевима материје и потребама одређене групе уз поштовање односа статусног положаја судије који се усавршава и предавача.

Бољи материјални положај судија и њихов радноправни статус

Полазећи од тога да сваки судија врши одговорну функцију, која је неспојива са обављањем других профитних послова, изузев у области науке, нужно је да зарада судија подржава достојанство професије и лично достојанство, да на тај начин буде гаранција независности, као и да висина судијске пензије обезбеди судији очување угледа функције коју је вршио.

Неуређеност радноправног статуса судије је повод за арбитерно тумачење његовог статуса, што доводи до неједнакости и несигурности како у погледу статуса (функционер, државни службеник, запослени), тако и у погледу материјалног положаја (висина зараде, право на накнаде). То, такође, негативно утиче на достојанство и независност судије, због чега ћу се залагати да се радноправни положај судија јасно уреди законом.

Давање мишљења о законима који уређују положај судија

Говорим о благовременом и активном учествовању у процедурама које се односе на формирање и давање мишљења о предлозима закона и других прописа којима се уређује положај судија, о организацији и поступању судова и иницирању доношења и измена прописа у овој области у складу са актуелним потребама правосудног система.

Транспарентност рада Високог савета судства

Унапређење транспарентности рада Високог савета судства подразумева брзо и благовремено обавештавање јавности о раду Савета, посебно ажурније објављивање записника са седница. Овај сегмент односи се и на: оглашавање Високог савета судства о појавама угрожавања независности суда и судија преко званичног сајта ВСС, обраћање средствима информисања,

јачање административне и управне подршке у раду члановима Високог савета судства.

Судијска етика

Кроз пружање непосредне помоћи судијама у решавању етичких дилема утицају на унапређење етичког понашања судија кроз рад Етичког одбора ВСС.

Равномерна оптерећеност судским предметима

Залагају се за сталну анализу оптерећености судова и судија предметима и предузимање активности ради равномерне расподеле предмета, предлагање унапређења мреже судова и утврђивања потребног броја судија у сваком суду, развијање механизма контроле расподеле предмета по критеријуму случајног судије.

Судска управа

Указивају на неопходност да Високи савет судства управља судском администрацијом, укључујући судско особље, али и судијске помоћнике и приправнике, као и на потребу јачања административне подршке судовима.

Однос са судијама

У циљу сагледавања потреба и проблема судија, нужно је одржавати сталне контакте чланова Савета са судијама. То додатно доприноси унапређењу функционисања рада и независности судија и судова, и негује поверење судија у чланове Високог савета судства.

С поштовањем,

судија **Гордана Вељовић**
Апелациони суд у Крагујевцу